

Pestprotocol

Oecumenische basisschool
De Ichthus

Inhoud

Inhoud	1
1. Inleiding	2
2. Pestgedrag	3
2.1 Het verschil tussen pesten en plagen	3
2.2 Gevolgen van pestgedrag	3
2.3 Verschillende rollen in een pestsituatie	4
3. Handelwijzen	5
3.1 Stappenplan	5
4. Preventieve maatregelen	7
4.1 Sociaal-emotioneel leren methode	7
4.2 IEP Hart en Handen toets	7
4.3 Positieve sfeer	8
5. Informatie voor de ouder	9
5.1 Wie is het aanspreekpunt van pesten op school?	9
5.2 Wat kunnen ouders doen?	9

1. Inleiding

Op basisschool de Ichthus geloven we dat ieder kind het recht heeft om zich veilig en gewaardeerd te voelen. Een school is meer dan alleen een plek om te leren; het is een plek waar kinderen zich ontwikkelen tot zelfbewuste en sociale individuen.

Helaas komt pesten ook bij ons voor. Pesten kan ernstige gevolgen hebben voor de gepeste, maar ook voor de pester en de hele klasgroep. Daarom hebben we dit pestprotocol opgesteld. In dit protocol staan de afspraken die we met elkaar maken om pesten te voorkomen en aan te pakken. We hebben naast dit pestprotocol ook een overkoepelend gedragsprotocol dat wij hanteren. Dit is te vinden op onze website onder het kopje: protocollen.

Samen werken we aan een schoolklimaat waarin iedereen zich thuis voelt en waar respect voor elkaar centraal staat. Dit doen we door het preventief inzetten van verschillende activiteiten, zoals sociale vaardigheidstrainingen, gesprekken en het creëren van een positief groepsklimaat. Alleen samen kunnen we een school creëren waar iedereen zich gewaardeerd en veilig voelt.

Dit pestprotocol is een levend document. We evalueren het regelmatig en passen het aan waar nodig.

2. Pestgedrag

2.1 Het verschil tussen pesten en plagen

Definitie van pesten: *‘Een leerling wordt gepest of tot slachtoffer gemaakt wanneer hij of zij bij herhaling wordt onderworpen aan de negatieve handelingen van een of meer medeleerlingen’ (Olweus 1993).*

Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerlingen gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. Pesten is wanneer één of meerdere personen vanuit een machtspositie iemand anders herhaaldelijk en voortdurend op een vervelende manier lastigvalt. Bij plagen is er doorgaans geen sprake van een negatieve intentie. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan en ook niet als gevolg van uitlokking.

2.2 Gevolgen van pestgedrag

Pesten heeft ernstige gevolgen voor zowel de gepeste als de pester. Gepeste leerlingen kunnen last krijgen van psychische problemen zoals angst, depressie en een laag zelfbeeld. Ze kunnen ook lichamelijke klachten ontwikkelen en problemen krijgen met school. Pesters lopen ook risico op negatieve gevolgen. Wij geloven dat als een leerling structureel pestgedrag laat zien, er meer aan de hand is. We doen dan ons best om samen met ouders de oorzaak van het pestgedrag te achterhalen en daarmee aan de slag te gaan. Immers; als de diepe oorzaak van pestgedrag niet wordt weggenomen bestaat de kans dat deze leerling op latere leeftijd op een negatieve manier uiting blijft geven aan omgaan met frustratie, en dat kan gevolgen hebben als bijvoorbeeld met de politie in aanraking komen of vatbaar zijn voor criminele activiteiten. Als kinderen merken dat er gepest wordt, vertellen zij dit aan de leerkracht.

Intern contactpersoon

Het kind kan hiervoor ook naar de interne contactpersoon in school gaan. Bij ons is dat *Jolanda Kluivstra*, leerkracht van groep 1/2B. Ze is aanwezig op woensdag, donderdag en vrijdag.

2.3 Verschillende rollen in een peestsituatie

In een peestsituatie heb je verschillende rollen. Vaak hebben alle kinderen in een klas een rol rondom de peestsituatie. Hieronder staat per rol beschreven wat dat inhoudt:

1. De gepeste(n)

- Dit is de persoon of de groep die het doelwit is van het pestgedrag.
- Gepeste personen kunnen zich vaak eenzaam, angstig, verdrietig en machteloos voelen.
- Het pestgedrag kan variëren van verbale pesterijen (schelden, roddelen) tot fysieke pesterijen (slaan, schoppen) en cyberpesten (online pesten).

2. De pester(s)

- Dit zijn de personen die de peestsituatie starten en blijven uitvoeren.
- Pesters kunnen verschillende motieven hebben, zoals het zoeken naar macht, aandacht of status.
- Ze kunnen ook onzeker zijn en pesten gebruiken om zichzelf beter te voelen.

3. De meeloper(s)

- Dit zijn de personen die actief deelnemen aan het pestgedrag, maar niet de initiatiefnemers zijn.
- Ze kunnen meedoen uit angst om zelf het doelwit te worden, of om erbij te horen.
- Deze groep moedigt het pesten aan door bijvoorbeeld mee te lachen, of door aanmoedigende opmerkingen te maken.

4. De helper(s)

- Dit zijn de personen die de gepeste(n) steunen en proberen te helpen.
- Ze kunnen dit doen door te troosten, te luisteren, of door het pestgedrag te melden bij een volwassene.
- Deze groep mensen is erg belangrijk, omdat ze de gepeste laten weten dat ze er niet alleen voor staan.

5. De omstander(s)

- Dit zijn de personen die getuige zijn van het pestgedrag, maar niet actief deelnemen.
- Ze kunnen zich ongemakkelijk of machteloos voelen, maar durven niet in te grijpen.
- Het is belangrijk om te beseffen dat ook omstanders een rol spelen in een peestsituatie. Door niets te doen, kan het pestgedrag in stand worden gehouden.

3. Handelswijzen

3.1 Stappenplan

Wanneer pestgedrag wordt gemeld, dient dit serieus genomen en geverifieerd te worden door de leerkracht. Alle acties en afspraken worden vastgelegd in Parnassys en zijn gericht op het onmiddellijk stoppen van het pestgedrag. De volgende stappen worden hierbij gevolgd:

Stap 1: Het zelf handelen van de leerling

Als een leerling op school iets wordt aangedaan wat hij/zij niet wil, wordt er op een afgesproken manier gereageerd:

- A. "Stop, hou op."
- B. "Stop, hou op." "Ik wil dit niet."
- C. "Ik ga dit nu tegen juf/meester zeggen."

Stap 2: *Individuele gesprekken met pester en gepeste*

De leerkracht voert afzonderlijke gesprekken met de pester, de gepeste en andere betrokkenen om de ernst van de situatie in te schatten. Hierbij wordt ook duidelijk gemaakt bij de betrokkenen dat niets doen niet goed is.

Stap 3: *Ouders informeren*

De ouders van pester(s) en gepeste(n) worden geïnformeerd over de situatie. Ouders spelen hierin een belangrijke rol. We vragen aan ouders om thuis de peestsituatie ook te bespreken en eventuele aanvullende informatie aan ons door te geven.

Tevens wordt het schoolteam geïnformeerd over de situatie. Dit doen we om allemaal alert te kunnen zijn op signalen.

Stap 4: *Gezamenlijk gesprek pester en gepeste (vermanend gesprek)*

In een gezamenlijk gesprek met pester(s) en gepeste worden concrete afspraken gemaakt om het pestgedrag te stoppen. Eventueel wordt er klassikaal aandacht besteed aan het probleem. Binnen een week vindt de eerste evaluatie over de situatie plaats met alle betrokkenen.

Stap 5: *Evaluatie gesprek 1*

Na de eerste week van de interventie, wordt geëvalueerd of de afspraken zijn nagekomen. Zo niet, dan wordt een handelingsplan opgesteld in overleg met de IB'er/gedragsspecialist en gecommuniceerd met de ouders.

Stap 6: *Evaluatie gesprek 2*

Na twee weken vindt opnieuw een evaluatie plaats. Bij positieve effecten wordt het plan afgebouwd. Zo niet, dan wordt een nieuw handelingsplan opgesteld, eventueel met inschakeling van externe deskundigen.

In uiterste gevallen kunnen nog de volgende stappen worden gezet:

Stap 7: (Eventueel) Gesprek met alle ouders van de groep

Eventueel kan een groepsgesprek met alle ouders worden georganiseerd om het pestprobleem te bespreken en ouders te stimuleren onderling contact te zoeken. Dit vindt vaak pas plaats wanneer de leerlingen in de klas weinig reactie durven te geven tegen de pester en de veiligheidsbeleving van een grote groep leerlingen in het geding is.

Stap 8: Schorsing

Houd het pestgedrag ondanks alle eerdere ondernomen stappen aan? Dan vindt er een schorsing van de pester voor maximaal drie dagen plaats.

Stap 9: Verwijdering

Bij aanhoudend wangedrag kan definitieve schorsing volgen om het leerproces en de veiligheid van andere leerlingen te beschermen.

Pesten buiten de klas

Bij pesten buiten de eigen klas wordt het stappenplan tot en met stap 5 gevolgd. Bij aanhoudend pestgedrag kunnen de stappen 7 tot en met 9 ingezet worden.

4. Preventieve maatregelen

4.1 Sociaal-emotioneel leren methode

Op school streven we ernaar om een positieve en constructieve sfeer op school te creëren en dit binnen de kaders van de wet en binnen de kaders van de sociaal-emotionele leer methode (SEL).

Wij werken op school volgens de SEL methode

"KWINK". Wij gebruiken de regels en richtlijnen

dagelijks op school en attenderen leerlingen hier ook

op. Binnen in school hangen er in elk lokaal sociale vaardigheden posters. En in de gang voor zowel de onder- als bovenbouw hebben we een plek waarin KWINK centraal staat.

Kwink maakt gebruik van een combinatie van online lessen, offline activiteiten en gesprekken in de klas. De lessen zijn interactief en aansprekend voor kinderen, en maken vaak gebruik van filmpjes en animaties. De onderwerpen variëren van het herkennen van emoties tot het omgaan met pesten en het oplossen van conflicten. Het programma is erop gericht om kinderen te helpen bij de ontwikkeling van belangrijke levensvaardigheden zoals:

- **Empathie:** Het vermogen om je in te leven in de gevoelens van anderen.
- **Communicatie:** Het duidelijk en respectvol kunnen uiten van je eigen gedachten en gevoelens, en actief kunnen luisteren naar anderen.
- **Samenwerken:** Het samenwerken met anderen om gezamenlijke doelen te bereiken.
- **Probleemoplossing:** Het op een constructieve manier omgaan met conflicten en uitdagingen.
- **Zelfbewustzijn:** Het inzicht hebben in je eigen emoties, gedachten en gedrag.

4.2 IEP Hart en Handen toets

Op onze school nemen wij de IEP Hart en Handen toets af.

Dit is een meetinstrument om het welbevinden van onze leerlingen te meten. Er worden vragen gesteld op het gebied van *sociaal-emotionele ontwikkeling*, *leervoorkeuren* en *executieve functies*. Een uitgebreide uitleg vind u op de volgende website:

<https://www.bureau-ice.nl/basisonderwijs/iep-leerlingvolgsysteem/hart-en-handeninstrument-en-iep-lvs/>

Aan de hand van de verzamelde gegevens gaat de leerkracht de gegevens analyseren en maakt een plan passend naar gelang wat er speelt in de groep. Dit plan wordt dan voor meerdere maanden uitgevoerd, in mei wordt dit plan geëvalueerd door de leerkracht.

4.3 Positieve sfeer

Bij ons op school hebben we een aantal principes die we belangrijk vinden, die luiden als volgt:

- Hebben wij oog voor elkaar
- Houden wij rekening met elkaar
- Dragen wij verantwoordelijkheid voor de gemeenschap
- Heb je het recht om jezelf te zijn
- Hebben wij de plicht ervoor te zorgen dat iedereen zichzelf kan zijn .

Om deze principes te kunnen nastreven hebben we met alle leerkrachten schoolbrede afspraken gemaakt om zo een positieve en constructieve sfeer op school te creëren. Deze afspraken zijn vastgelegd in een kwaliteitskaart zodat elke (nieuwe) leerkracht ze terug kan vinden en duidelijk kan overdragen aan de leerlingen. Als team van basisschool de Ichthus zijn we er trots op dat we samenwerken aan een school waar iedereen zich veilig en gewaardeerd voelt. We leven deze afspraken dagelijks na, in al onze interacties met leerlingen.

Onze belangrijkste afspraken zijn:

- We lopen in de gang.
- We praten rustig.
- We luisteren naar elke leerkracht.
- We houden onze handen bij onszelf en zijn vriendelijk tegen elkaar.
- We lopen in een rij naar buiten en weer naar binnen.
- Wij gaan respectvol om met de school, de leerlingen, de leerkrachten en de spullen.

5. Informatie voor de ouder

5.1 Wie is het aanspreekpunt van pesten op school?

Op het moment dat u een melding wilt maken van pestgedrag, dan kan dit bij de leerkracht van het kind. Of bij de contactpersoon binnen school (zie paragraaf 2.2). Dit geldt wanneer het kind gepest wordt of zelf pest. Na het maken van de melding wordt er actie ondernomen. Bij het aanpakken van de pestsituatie kunnen ook andere collega's meegenomen worden in deze situatie. Denk aan andere leerkrachten, de IB-er of de directie.

5.2 Wat kunnen ouders doen?

Het pesten zal niet vanzelf stoppen, het is belangrijk om snel iets te doen. Blijf hierbij wel rustig en kalm en bedenk wat je het beste kan doen.

Wat kunnen de ouders in het algemeen doen?

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een juiste manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het gewenste gedrag. Hierbij is het geven van het goede voorbeeld belangrijk voor het kind.
- Meld het pesten van en door wie altijd, dit kan bij de leerkracht van het kind.
- Leer uw kind voor zichzelf en voor anderen op te komen, op een positieve manier (door te zeggen wat hij of zij wel/niet wil). Mogelijk kan er ook gekeken worden met school of een Rots- en watertraining van toepassing is.

Wat kunt u als ouder doen wanneer uw kind wordt gepest?

- U kunt de neiging ervaren om zelf de pester of diens ouder te benaderen. We vragen u met klem dit niet te doen. U mag erop vertrouwen dat de pestsituatie serieus door ons wordt opgepakt.
- U, als ouder, kan een gevoel van pijn en onmacht ervaren. Daarnaast kan u zich zorgen maken om het welzijn van uw kind of andermans kind, dan stellen wij het op prijs om dit te overleggen met de school. Het uitgangspunt is dat het gesprek als doel heeft om een oplossing te vinden voor het probleem. Waarbij de oplossing goed is voor uw kind of andermans kind. Hierin is de school uw medestander.
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek gaan met uw kind. Ook het positief stimuleren van uw kind kan ervoor zorgen dat uw kind opener wordt. Wat kan leiden tot een vergroot zelfrespect of het laten terugkomen hiervan. Daarnaast kan een kind meer zelfvertrouwen krijgen waardoor het steviger in de schoenen zal staan. Hierdoor kan het voor de pester minder aantrekkelijk zijn om te gaan pesten.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport. Het zorgt ervoor dat een kind andere kinderen tegenkomt, maar zich ook laat afleiden van de pestsituatie.

Wat kunt u als ouder doen wanneer uw kind pest?

- Neem het probleem van uw kind serieus en probeer na te gaan waar de mogelijke oorzaak vandaan komt.
- Maak het kind duidelijk dat pesten niet goed is. Wijs hierbij het gedrag af en niet het kind als persoon.
- Bespreek hoe je respectvol met elkaar omgaat en welk gedrag je hierin van je kind verwacht. Laat dit gedrag ook zien.
- Corrigeer het ongewenste gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Maak aan uw kind duidelijk dat u hem of haar wil helpen.
- Neem contact op met de plek waar het pesten plaatsvindt.